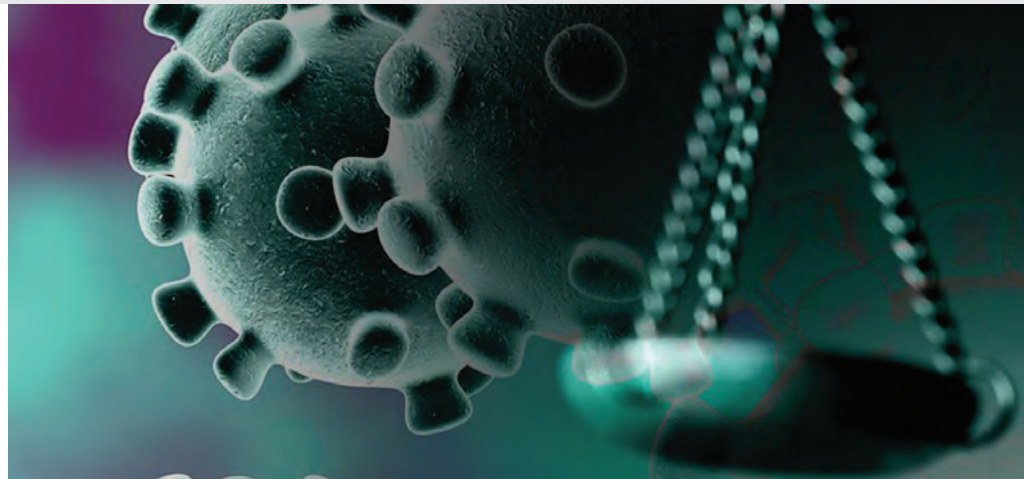

بودیم و خواهیم بود. اگر دقت کرده باشید در همان روزهای نخست، این بحث در کشور مطرح شد که عده‌ای تجهیزات پزشکی مورد نیاز مردم را در اختیار آنان قرار نمی‌دهند، احتکار و کم‌فروشی می‌کنند یا به خارج از کشور منتقل می‌سازند یا هر عنوان دیگری. این‌ها ممکن است با عنوان تخلفات دارویی، پزشکی و مربوط به تجهیزات پزشکی، یا جرائم مربوط به این حوزه‌ها مطرح شود که با این‌ها سروکار داشته‌ایم و پرونده‌هایی در ایران و در دادگستری شکل گرفته است و در کشورهای دیگر هم همین‌طور؛ به خصوص بخش مهمی از آنکه تقلب در ارائه این خدمات و تجهیزات است. بر اساس مقررات موجود، با افزایش جرائم و بزهکاری‌هایی مواجه هستیم که اشخاص حقیقی یا حقوقی مثل شرکت‌ها می‌توانند مرتکب شوند.

آنچه مهم است و می‌تواند خلأ حقوقی داشته باشد، درباره کسانی است که به این بیماری مبتلا شده‌اند و گزارش نمی‌دهند؛ یعنی مراجعه نمی‌کنند. یا افرادی مراجعه کرده‌اند، تست‌شان مثبت بوده، ولی نیازی به بستری شدن نداشته‌اند. در این حالات شما با دو وضعیت مواجه می‌شوید: نخست اینکه از نظر پزشکی توصیه می‌کنند در قرنطینه بمانید و نیاید؛ چون ممکن است بقیه را آلوده کنید. دوم اینکه خودتان برای جلوگیری از وضعیت وخیم‌تر داروهایی را استفاده می‌کنید و در قرنطینه می‌مانید. توصیه پزشکی توصیه ارشادی است و تکلیفی در آن نیست و اگر افراد این‌ها را مراعات نکنند، چه می‌شود کرد؟ برخی گوش نمی‌دهند، توجه نمی‌کنند به آن‌ها می‌گویند ماسک بزنید و دستکش بپوشید، نمی‌زنند و نمی‌پوشند. در اماکن عمومی بی‌توجه سرفه می‌کند! شما ماسک هم بزنید، طرف مقابل نزنه باشد و حامل ویروس باشد ممکن است آلوده شوید. بحث این است که در چنین موقعیتی چه تکلیفی متوجه شهروندان است؟ متأسفانه قوانین موجود در این زمینه روشن نیست و صراحت بیان ندارد که بتوان گفت مسئولیت داشته یا خیر.

به این اعتبار، فکر می‌کنم در حوزه جرائم و تخلفات پزشکی نیازی به بازاندیشی در قوانین و مقرراتمان داریم؛ زیرا با همین قوانین و مقررات با افزایش بزهکاری مواجه شده‌ایم، اما این امکان هست که با توجه به وضعیت آینده مقررات جدیدی را وضع یا همان را بازبینی و اصلاح کرد.

برخی هم موفق شدند. مسائل حقوقی مهمی هم در این زمینه ایجاد شد مبنی بر اینکه افراد فراری با چه مجازاتی مواجه هستند؟

در برخی از کشورها هم گزارش‌هایی بود؛ مثلاً ظرف یکی دو روز، هزار گزارش از اعمال تبعیض یا خشونت‌های کلامی علیه چینی‌ها و آسیایی‌تبارها در برخی کشورها مثل آمریکا گزارش شد؛ خانمی می‌گفت در مغازه‌ای ایستاده بودم، آقای رو به من با صدای بلند گفت، از آسیایی‌ها بدم می‌آید؛ به همان جایی که از آن آمده‌اید برگردید! می‌گفت بدون اینکه چیزی گفته باشم یا مرا بشناسد، صرف اینکه چه‌رهم چینی بود، رو به من می‌گفت که این ویروس چینی است. می‌خواهم به مطلبی برگردم که می‌گفت این ویروس قومیت و نژاد ... نمی‌شناسد؛ ولی وقتی نامش را «ویروس چینی» می‌گذارند، طبیعی است که با همه این انگ‌هایی که دارد نسبت به قومی یا نژادی زمینه‌ای را برای جرائم ناشی از نفرت فراهم کند.

انتصاب ویروس به یک قوم، مکان، نژاد، کشور و از همه مهم‌تر به کار بردن ادبیات سیاسی در این خصوص و انعکاس آن در رسانه‌های جهان موجب شد با مشکلی در این زمینه مواجه شویم که به تأمل و تدبیر جدی‌تری نیاز دارد. زمینه شکل‌گیری چنین ویروسی چگونه فراهم شده است؟ ما می‌توانیم در مورد مسئولیت حقوقی آن دولت یا مسئولیت‌های کیفری‌اش فکر کنیم و این بحث مهمی است؛ ولی نباید با آنچه به‌عنوان جرائم ناشی از نفرت یاد می‌کنم، خلط شود، می‌دانم بسیاری از افراد با این ادبیات آشنایی دارند.

مسئله دیگر جرائم و تخلفات مرتبط با حوزه سلامت عمومی و بهداشت است که با آن مواجه

به این اعتبار با جرائمی در آینده مواجه می‌شویم که به حوزه اقتصادی و تجاری و به تبع آن سخت‌گیرانه شدن روابط و مناسبات اقتصادی و در جای دیگر ممکن است سخت‌تر شده باشد. افزایش خشونت‌های خانگی هم تقریباً در همه جای جهان گزارش شده بود که علت آن در قرنطینه ماندن اعضای خانواده بود.

کلاه‌برداری‌های اینترنتی که مربوط به ارائه تست‌های تقلبی، داروها و تجهیزات پزشکی و تقلبی تحت عنوان بنگاه‌های خیریه برای گرفتن کمک از مردم و ارائه کمک به نیازمندان زمینه‌هایی را فراهم کرد برای کسانی که بتوانند از این فضا از طریق فضای اینترنتی کلاه‌برداری‌هایی انجام دهند که در برخی کشورها این رقم بالا بود.

نکته مهم اینکه می‌شود از گزارش‌های ارائه شده، می‌توان برداشت کرد که وضعیت دوگانه‌ای ایجاد شده است؛ در قرنطینه ماندن و عدم فعالیت، از یک سو فرصت ارتکاب جرم را کاهش داده و از سوی دیگر فرصت‌هایی برای افزایش بزهکاری ایجاد کرده است. به فرض اگر سرقت از منزل کاهش یافته، صاحبان مشاغل همواره نگران سرقت از مغازه‌هایشان هستند؛ چون می‌دانند پلیس درگیر کنترل قرنطینه است و احتمال دارد برای کنترل و جلوگیری از سرقت از مغازه‌ها یا خودروهایی که در خیابان‌ها پارک شده، گشت‌زنی کافی نداشته باشد و زمینه و فرصتی برای ارتکاب جرائم به وجود می‌آید.

یکی از جرائمی که پیش‌بینی می‌شد افزایش یابد، شورش در زندان و فرار زندانیان بود؛ در این ایام در چند شهر با آن درگیر بودیم. ترس از ابتلای به بیماری موجب شده بود بسیاری از زندانی‌ها تلاش کنند از زندان خارج شوند و دست به شورش زدند و